

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Trondheim, 21.01.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/12263

Saksbehandler:
Atle Kambestad

Uttale til høring om forslag til regelverksendringer for regulering av landbasert oppdrett

Miljødirektoratet støtter forslaget om at tildelingsprosessene for landbasert oppdrett skal følge samme system som for andre tillatelser til akvakultur. Videre støtter vi forslaget om at det ikke skal åpnes for overføring av tillatelser fra land til sjø. Miljødirektoratet mener det er en risiko for økt forurensningsmessig belastning i sjø ved utsett av større smolt som følge av mer intensiv produksjon på sjølokaliteten. Tilsvarende er det fare for forsterket lakselusproblem ved endret driftsform som fører til økt snittstørrelse på oppdrettsfisk i sjø. Miljødirektoratet mener derfor at det ikke bør tillates å nytte stor smolt i sjøanlegg uten kompensierende tiltak. Ved fullstendig landbasert produksjon vil imidlertid disse problemene kunne bli eliminerte. Direktoratet mener ellers det er behov for at landbaserte anlegg får krav om innrapportering av produksjons- og utslippsdata til Altinn, for å kunne følge med på at anleggene driver iht. tillatelse.

Vi viser til Nærings- og fiskeridepartementets høringsbrev av 10. desember 2015 med høringsfrist 22. januar 2016 om forslag til regelverksendringer for regulering av landbasert oppdrett. Det foreslås bl.a. en ordning med løpende og vederlagsfri tildeling av landbaserte tillatelser til oppdrett av laksefisk, at det skal gis egne tillatelser til matfisk på land, at vektbegrensnings skillet mellom settefisk og matfisk opphører dvs. at dispensasjonsordningen for å produsere stor smolt på land ikke lenger gjelder (men muligheten for postsmoltproduksjon på land opprettholdes). Miljødirektoratet har følgende kommentarer til forslaget:

Vi støtter forslaget om at tildelingsprosessene skal følge samme system som gjelder for andre tillatelser til akvakultur, med lokalitetsklarering og søknadsprosess med sektortillatelser jfr. tildelingsforskriften (hvh. også tillatelse fra Fylkesmannen etter forurensningsloven). Det vil på samme måte som for andre akvakultursøknader være fylkesmannens oppgave som forurensningsmyndighet å vurdere lokalisering med utslipp til resipienter som lokalt og regionalt har tilstrekkelig tåleevne både for forurensning og naturmangfold, og stille vilkår og herunder begrensninger i biomasse ut i fra dette. I

tilknytning til forslaget vil vi for øvrig nevne behovet for gjennomgang og revidering av skjema og veiledning for tillatelse til akvakultur i flytende eller landbasert anlegg som er felles for akvakultur-, mattilsyn-, miljø- og kystforvaltning.

Akvakulturanlegg på land kan sammenlignes med annen landbasert industri, ved at de har utslippsledning. Forurensningsmyndigheten har dermed mulighet for å stille rensekraft med tilhørende oppsamling og håndtering av slam. Dette innebærer en større grad av utslippskontroll enn for åpne merdanlegg i sjø. Samtidig vil produksjon av matfisk på land redusere både rømningsfare og smitte av lakselus på vill laksefisk, som er hovedutfordringene i dagens produksjon i sjø. Vi støtter derfor forslaget om at det ikke skal åpnes for overføring av tillatelser fra land til sjø.

Da dispensasjonsordningen for større settefisk ble fastsatt ble det utarbeidet et eget søknadsskjema og omforente retningslinjer mellom myndighetene (Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og Miljødirektoratet). Ettersom det ble påpekt at mye av gevinsten og risikoen knyttet til ordningen ville være relatert til sjøfasen ble det bl.a. lagt opp til at settefiskanlegget skulle ha en samarbeidsavtale med matfiskoppdretter, slik at myndighetene fikk opplysninger om hvilke sjølokaliteter som kunne knyttes til endret driftsform. Vi registrerer at det i høringsnotat ikke blir nevnt at foreslåtte endringer med å åpne for forlenget landfase bl.a. kan føre til høyere produksjonsintensitet i sjø. Effektene i resipienten av mer intensiv produksjon i sjø er usikker og vi savner en evaluering av dispensasjonsordningen. Uansett vil vi påpeke faren for økt belastning på resipienten ved økt produksjonsintensitet for næringssalter og organisk stoff. Kortere produksjonssyklus i sjø gir neppe i seg selv miljøgevinst, men åpner derimot for høyere gjennomsnittlig biomasse ved at fisken får større gjennomsnittsstørrelse. Dette vil gi høyere forbruk med tilsvarende økte utslipp av næringssalter og organisk stoff.

Gjennom akvakulturdriftsforskriften § 44 er matfiskanleggene i sjø pålagt å rapportere bl.a. månedlig produksjonstall til Fiskeridirektoratet via Altinn-systemet. Dette er data miljømyndighetene har tilgang til. Det er noe uklart for oss hvilke rapporteringskrav under drift som vil gjelde for landbaserte matfiskanlegg og for den postsmoltproduksjon som det åpnes for i høringsforslaget. Forurensningsmyndigheten har behov for utslippsdata for å kunne følge opp at virksomhetene driver i tråd med tillatelsen. Vi kan sette vilkår om rapportering av produksjon og utslippsdata i tillatelsen etter forurensningsloven, men mener det vil være hensiktsmessig med samordning mellom myndighetene og at dette skjer via Altinn-systemet. Settefiskanleggene har krav om annen form for rapportering gjennom akvakulturdriftsforskriftens § 58. Det rapporteres kun til Mattilsynet. Miljødirektoratet ser et stort behov for innrapportering av miljøundersøkelser samt produksjons- og utslippsdata fra eksisterende og nye settefiskanlegg, slik at utslippsrestriksjoner og krav om for eksempel rensing kan følges opp på en effektiv måte. Vi mener det bør legges til rette for felles innrapportering via Altinn-systemet også for disse anleggene.

Også problemet med lakselus kan bli økt ved at en setter ut stor smolt i sjø. I høringsnotatet står det at landbasert akvakultur ikke vil innvirke på dette. Selv om en skulle klare å holde lakselus unna smolten i de landbaserte anleggene, vil likevel den omlegging av driften i matfiskanleggene i sjø som produksjon av stor smolt legger til rette

for, kunne gi økt lakselusproduksjon. Så langt vi kjenner til er det vanskeligere å ha kontroll på lakselus på stor fisk enn liten. Vi mener derfor at det ikke bør gis tillatelse til å sette ut stor smolt i sjøen uten at det samtidig settes inn kompenserende tiltak, som for eksempel krav om lengre brakkleggingstid. Først da er det mulig at denne produksjonsomleggingen til stor smolt kan gi bedre evne til å kontrollere lakselusproblemet, og at tiltaket vil kunne gi en miljøgevinst.

Under punkt 3.1 i høringsnotatet står følgende: "Det foreligger tilstrekkelig kunnskap knyttet til oppdrett av laksefisk til at det ikke er nødvendig å vurdere føre-var-prinsippet ved *tildeling* av tillatelse, jf. naturmangfoldloven § 9". Vi er usikker på hvordan teksten skal forstås, men vi understreker at naturmangfoldlovens prinsipper i §§8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Formålet med føre-var-prinsippet er å hindre vesentlig skade på naturmangfoldet i saker hvor det er usikkerhet om tiltakets konsekvenser. Dette må vurderes konkret i hver enkelt sak.

Bestemmelsene som er gitt i "Forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder" er ikke nevnt i høringsnotatet. Vi mener at det burde vært gjort oppmerksom på at innholdet i denne forskriften medfører at det ikke er tillatt å etablere anlegg for matfiskproduksjon av anadrom fisk i nasjonale laksefjorder. Det er ikke gitt unntak for anlegg på land. Det er og i samme forskrift gitt en bestemmelse om at nye klekkerier og settefiskanlegg for laksefisk skal ha avløp med utslippspunkt minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Raoul Bierach
seksjonsleder